

PROJEKTNI ZADATAK (ToR)

Za odabir eksperta za životnu sredinu i socijalna pitanja Fonda za inovacije Crne Gore

1. Pozadina

Fond za inovacije Crne Gore osnovala je Vlada Crne Gore 2021. godine kao nacionalnu krovnu instituciju za sprovođenje, finansiranje i koordinaciju mjera i inovacionih politika namijenjenih mikro, malim i srednjim preduzećima, kao i za transfer tehnologija iz naučnoistraživačkih institucija ka privredi. Aktivnosti Fonda imaju za cilj podsticanje inovacija među mikro, malim i srednjim preduzećima finansiranjem industrijskih istraživanja i eksperimentalnog razvoja. Programi podrške Fonda su kreirani sa ciljem da unaprijede saradnju između poslovnog sektora i istraživačko-razvojnih institucija, kao i podršku razvoju i transferu tehnologija, te da podstaknu razvoj inovacija putem većeg ulaganja privatnog sektora u istraživanje i razvoj. Očekuje se da će implementacija programa donijeti značajne koristi, uključujući otvaranje novih radnih mjesta, posebno u visokotehnološkim kompanijama, povećanu zaštitu i komercijalizaciju intelektualne svojine, omogućiti rast izvoza i bolje fiskalne povraćaje u nacionalni budžet kroz različite poreze.

Kroz implementaciju pojedinačnih projekata finansiranih od strane Fonda, isti mogu ostvariti značajan uticaj na životnu sredinu, kako pozitivno, tako i negativno, u zavisnosti od vrste aktivnosti i tipa primijenjenih tehnologija. Fokus Fonda na istraživanje i razvoj pruža priliku za podršku projektima koji promovišu održive tehnologije i prakse, čime se direktno doprinosi zaštiti i očuvanju prirodnih resursa.

Fond prepoznaje da je korporativna društvena odgovornost važna za održivost, konkurentnost i inovacije crnogorskih preduzeća i ekonomije. Stoga, kompanije koje traže podršku Fonda treba da se uklapaju u ekološku, društvenu i kulturnu nišu u kojoj funkcionišu. Da bi u potpunosti ispunile svoju korporativnu društvenu odgovornost, preduzeća treba da imaju uspostavljen proces integracije socijalnih, ekoloških, etičkih potrošačkih pitanja i ljudskih prava u svoje poslovne aktivnosti i osnovnu razvijenu strategiju, u bliskoj saradnji sa zainteresovanim stranama.

S tim u vezi, Fond je uspostavio Okvirni Program za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima (PUŽS) kojim se definišu ekološke i socijalne procedure koje implementirani projekti moraju da poštuju, a koje su u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore. Cilj PUŽS-a je da definiše politike i procese Fonda i obaveze korisnika Fondovih programa (implementirani projekti) u vezi sa procjenom i kategorizacijom predloženih aktivnosti prema njihovom mogućem ekološkom i socijalnom uticaju, ublažavanju rizika i definisanju aktivnosti praćenja od strane Fonda, ako i gdje je to potrebno.

PUŽS definiše procedure koje će se primjenjivati tokom implementacije finansiranih projekata od strane Fonda, sa ciljem da svi implementirani projekti podržani u okviru programa podrške budu ekološki i socijalno odgovorni i održivi, kao i u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore.

Fond zadržava pravo da ne primjenjuje PUŽS kao uslov za sve programe finansiranja. Ovo znači da određeni programi podrške mogu imati specifične zahtjeve ili uslove koji se razlikuju od opštih smjernica definisanih u Okvirnom Programu. Fond može prilagoditi uslove finansiranja specifičnostima svakog programa, što može uključivati i izuzeća od primjene određenih smjernica ili procedura definisanih u Okvirnom programu za upravljanje životnom sredinom i socijalnim pitanjima.

Kako bi osigurao da projekti budu ekološki i društveno održivi (uzimajući u obzir elemente korporativne ekološke i društvene odgovornosti), sprovođenjem procedura za ekološku procjenu i praćenje, Fond će angažovati eksternog eksperta za životnu sredinu i socijalna pitanja.

2. Cilj angažovanja

Cilj angažovanja je obezbjeđenje stručne podrške Fondu za inovacije u identifikaciji, klasifikaciji i procjeni rizika uticaja na životnu sredinu kod projektnih prijedloga predloženih za finansiranje, a za koje je predviđena izrada procjene uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja (PUŽS) u toku 2025. godine. Imajući u vidu da PUŽS predstavlja sistematski proces identifikacije, predviđanja i evaluacije potencijalnih pozitivnih i negativnih uticaja određenog projekta ili aktivnosti na životnu sredinu prije nego što se donese odluka o njegovoj realizaciji, cilj angažovanja eksperta za životnu sredinu je da pruži stručnu, nezavisnu i objektivnu procjenu projektnih prijedloga u svrhu identifikacije potencijalnih ekoloških rizika, te da obezbijedi da svi projekti koji se finansiraju iz sredstava Fonda za inovacije Crne Gore budu usklađeni sa važećim zakonodavstvom, strateškim dokumentima i principima održivog razvoja.

Angažovani ekspert ima zadatak da osigura da se u ranoj fazi procesa evaluacije identifikuju svi potencijalni uticaji na životnu sredinu, kako bi se:

- **Upravljalno rizicima** koji proizilaze iz projektnih aktivnosti, naročito kada se radi o eksperimentalnom razvoju, novim tehnologijama i proizvodnim procesima.
- **Preduzele mjere ublažavanja** negativnih uticaja putem izrade Plana upravljanja životnom sredinom (EMP) za projekte srednjeg rizika.
- **Održala usklađenost sa zakonima**, EU direktivama i međunarodnim konvencijama koje Crna Gora sprovodi u procesu pristupanja EU.
- **Osigurala ekološka odgovornost korisnika sredstava**, kroz monitoring i tehničku podršku u sprovođenju mjera predviđenih EMP-om.
- **Podržali projekti sa pozitivnim doprinosom zaštiti životne sredine**, uključujući zelene inovacije, cirkularnu ekonomiju i energetske efikasne rješenja.

- **Doprinese transparentnosti procesa** donošenju informisanih odluka o finansiranju projekata.

3. Opis poslova i zadaci eksperta

Ekspert za životnu sredinu će biti odgovoran za sljedeće aktivnosti:

- **Preliminarna evaluacija** projektnih prijedloga sa aspekta zaštite životne sredine na osnovu Upitnika za procjenu uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja popunjenog od strane podnosioca projektne prijave koji je predložen za finansiranje;
- **Verifikacija i analiza** - skrining upitnika (Prilog 1 PUŽS-a) koji popunjava podnosilac prijave, kako bi se procijenio nivo ekološkog rizika (Kategorija A, B, ili C). Nakon verifikacije, ekspert je dužan da potpiše popunjeni Upitnik;
- **Procjena uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja za predložene projekte za finansiranje i davanje preporuka** o klasifikaciji projekta prema stepenu rizika i potrebi za dodatnom procjenom uticaja;
- Za projekte srednjeg rizika (Kategorija B):
 - Pružanje tehničke podrške korisnicima u pripremi Plana upravljanja životnom sredinom (EMP);
 - Pregled i validacija EMP-a, uključujući predložene mjere za ublažavanje negativnih uticaja i plan monitoringa;
 - Zahtijevanje dodatne dokumentacije od korisnika u cilju pripreme i realizacije EMPa (npr. dokumentacija o procjeni uticaja na životnu sredinu u skladu sa crnogorskim zakonodavstvom, zvanične saglasnosti na dokumentaciju od strane nadležnih organa za zaštitu životne sredine, kopije ekoloških dozvola i sl.).
- **Praćenje i provjera u fazi implementacije** da li korisnici postupaju u skladu sa usvojenim EMP-om (uključujući administrativni i terenski nadzor po potrebi). Praćenje će se realizovati u fazi izvještajnih perioda predviđenih pojedinačnim Programima podrške Fonda;
- **Učešće u pripremi mišljenja Fonda o ekološkoj prihvatljivosti projekata** za one projekte čiji su negativni efekti suviše značajni i ne mogu se adekvatno ublažiti;
- **Izvještavanje Fondu** o sprovedenim aktivnostima i nalazima iz oblasti životne sredine po pojedinačnom Programu.

4. Trajanje angažmana

Ekspert će biti angažman na godinu dana sa mogućnošću produženja na osnovu potreba Fonda, dok će aktivnosti obavljati u skladu sa brojem prijavljenih projekata za Programe podrške za koje je utvrđena potreba za detaljnom procjenom uticaja na životnu sredinu i socijalna pitanja. Angažovanje eksperta će biti započeti nakon finalizacije evaluacije projekata i to za one prijave koje budu predložene za finansiranje. Radni angažman može uključivati rad u kraćim vremenskim intervalima, a u skladu sa rokovima implementacije poziva. Fond zadržava pravo da, u zavisnosti od evaluacije potreba i raspoloživih sredstava, produži ili okonča angažman u bilo kojem trenutku, uz prethodno obavještenje u skladu sa

uslovima ugovora. Nakon ugovaranja, ekspertu će biti iskomunicirani okvirni datumi angažmana kako u toku procesa skrininga i izrade EMP-a, tako i praćenja EMP-a za one projekte za koje se utvrdi da isti dostavljaju Fondu prilikom ugovaranja.

5. Kvalifikacije i iskustvo

- Visoko obrazovanje (VII nivo kvalifikacije) iz oblasti ekologije, zaštite životne sredine, bioloških nauka, hemije, inženjerstva zaštite životne sredine ili srodnih oblasti;
- Minimum 5 godina relevantnog radnog iskustva u oblasti zaštite životne sredine, izradi ili reviziji planova zaštite, sprovođenju ekološkog monitoringa, ili radu na projektima finansiranim od strane države ili međunarodnih donatora (EU, Svjetska banka, UNDP, itd.);
- Poznavanje crnogorskog zakonodavstva, EU direktiva i međunarodnih obaveza iz oblasti zaštite životne sredine;
- Poznavanje engleskog jezika;
- Iskustvo u izradi ili evaluaciji EMP-a je prednost;
- Iskustvo u radu sa MSP sektorom, istraživačko-razvojnim institucijama, ili inovacionim projektima sa potencijalnim ekološkim implikacijama je prednost;

6. Odgovornosti Fonda

- Fond obezbjeđuje pristup svim potrebnim dokumentima i informacijama o projektima.
- Fond nije odgovoran za neistinite, nepotpune ili namjerno netačne informacije koje dostavi podnosilac prijave.

7. Odgovornosti eksperta u pogledu povjerljivosti informacija

Ekspert je dužan da tokom trajanja angažmana, kao i nakon njegovog isteka, poštuje princip stroge povjerljivosti i zaštite svih informacija kojima ima pristup u okviru svog rada za Fond za inovacije Crne Gore. Ove obaveze uključuju:

- **Povjerljivost sadržaja prijava i dokumentacije**
 - Ekspert je dužan da sve podatke iz projektnih prijava, tehničke dokumentacije, skrining upitnika, Plana upravljanja životnom sredinom (EMP), kao i bilo koje dodatne dokumentacije dostavljene od strane podnosioca prijava ili Fonda, tretira kao strogo povjerljive.
 - Zabranjeno je dijeljenje, kopiranje, publikovanje ili ustupanje trećim licima bilo kojeg dijela dokumentacije bez prethodne pismene saglasnosti Fonda.
- **Zaštita inovacija i poslovnih tajni**
 - S obzirom na inovacioni karakter projekata, ekspert je dužan da posebno pažljivo postupa sa informacijama koje sadrže tehnološke inovacije,

industrijske procese, prototipe, know-how, poslovne modele ili tržišne strategije.

- Ekspert ne smije koristiti informacije iz prijava za lične, akademske, konsultantske ili komercijalne svrhe, niti ih otkrivati bilo kojoj osobi ili organizaciji, uključujući i druge projektne učesnike, ukoliko to nije izričito navedeno u obimu posla.

- **Izjava o povjerljivosti (NDA)**

- Prije početka rada, ekspert potpisuje Izjavu o povjerljivosti (Non-Disclosure Agreement) kojom se formalno obavezuje na čuvanje tajnosti svih informacija, u skladu sa važećim propisima i internim pravilima Fonda.
- Kršenje ove obaveze predstavlja osnov za trenutni raskid saradnje, kao i mogućnost pokretanja pravne odgovornosti u skladu sa zakonima Crne Gore.

- **Interna komunikacija i sigurnosne mjere**

- Ekspert je dužan da koristi isključivo službene kanale komunikacije koje obezbjeđuje Fond (službeni e-mail, sistem za razmjenu dokumenata i sl.).
- Sva dokumentacija mora biti čuvana na siguran način, sa ograničenim pristupom, u digitalnoj ili fizičkoj formi, i uništena ili predana Fondu po završetku angažmana.
- Transparentnost bez ugrožavanja povjerljivosti. Ekspert može učestvovati u objašnjenju opštih aspekata ekološke procjene (npr. mjere ublažavanja, EMP format) korisnicima i zainteresovanim stranama, ali bez otkrivanja detalja koji bi mogli identifikovati konkretan projekat ili inovaciju.

8. Izvještavanje

Ekspert će direktno izvještavati nadležnu osobu u Fondu za inovacije Crne Gore, u formi:

- Pojedinačnih izvještaja po analiziranom projektu (preporuka o kategorizaciji, zahtjev za EMP, primjedbe i sugestije),
- Periodičnog izvještaja o svim aktivnostima, uticajima i statusu projekata sa aspekta zaštite životne sredine.

9. Uslovi plaćanja

Uslovi plaćanja biće definisani u Ugovoru između Fonda za inovacije Crne Gore i angažovanog eksperta, u skladu sa važećim zakonodavstvom i internim finansijskim pravilima Fonda.

- Obračun i dinamika isplate

Plaćanje se vrši po osnovu isporučenih usluga, prema sledećim osnovama:

- Po izvršenju zadatka: Isplata se vrši nakon dostavljanja i odobravanja konkretnog izvještaja u vezi sa evaluacijom pojedinačnih upitnika i sa izradom EMP-a za pojedinačne projektne prijedloge za koje se utvrdi da su srednjeg rizika (Kategorija B), a u vezi sa pojedinačnim Programom podrške čiji uslovi zahtijevaju izradu EMP-a za prijave preporučene za finansiranje.
- Po završetku izvještajnog perioda u vezi sa praćenjem realizacije EMP-a za projekte srednjeg rizika (Kategorija B).
- Visina nadoknada
 - Evaluacija skrining upitnika i klasifikacija projekta (A, B, C) - Iznos po projektu: **100 EUR neto**

Opis: Podrazumijeva čitanje prijave i prateće dokumentacije, analiziranje odgovora iz skrining upitnika, procjenu potencijalnog ekološkog rizika i kategorizaciju (A – visoki rizik, B – srednji, C – niski)

- Podrška korisniku u pripremi EMP-a + pregled i validacija dokumenta - Iznos po EMP-u: **300 EUR neto**

Opis: Ekspert pruža stručno podršku korisniku u vezi sa pripremom sadržaja EMP-a, daje komentare tokom izrade, vrši finalni pregled dokumenta i daje saglasnost na isti

- Praćenje implementacije EMP-a: administrativno praćenje (bez terenske posjete) po EMP-u – **iznos 100 EUR neto**
- Praćenje implementacije EMP-a sa terenskom posjetom po EMP-u – **iznos 200 EUR**

Opis: Evaluacija izvještaja korisnika o sprovođenju mjera iz EMP-a. Provjera dokumentacije (monitoring indikatori, evidencije o otpadu, emisijama, dozvolama, itd.). Priprema komentara, preporuka i finalnog izvještaja Fondu o usklađenosti korisnika sa EMP-om.

Po potrebi, terenski uvid (posjeta lokaciji projekta).

U slučaju da ekspert ne izvrši zadatak u skladu sa dogovorenim rokovima i kvalitetom, Fond zadržava pravo da odloži ili obustavi plaćanje dok se obaveze ne ispune.

10. Potrebna dokumentacija za prijavu na poziv

Kandidati koji apliciraju za poziciju eksperta za životnu sredinu dužni su da dostave sljedeću dokumentaciju u elektronskoj formi na mejl adresu: info@fondzainovacije.me

- Biografija (CV) - Detaljan pregled obrazovanja, radnog iskustva, relevantnih angažmana i stručnih vještina;

- Motivaciono pismo (Kratko obrazloženje -do 1 strane - o interesovanju za angažman, razumijevanju zadatka i profesionalnom doprinosu koji kandidat može pružiti sa posebnim fokusom na iskustvu u procjeni uticaja na životnu sredinu i radu sa inovacionim ili istraživačkim projektima.

Zainteresovani kandidati mogu poslati traženu dokumentaciju do 20. juna 2025. godine na adresu info@fondzainovacije.me koristeći naslov mejla "Iskazivanje interesovanja za eksternog eksperta Fonda za životnu sredinu i socijalna pitanja".

Po zahtjevu Fonda, ekspertu mogu biti zatražena i druga dokumenta (dokaz o obrazovanju, dokaz o relevantnom iskustvu, dodatne potvrde, sertifikati, licence, itd.).

NAPOMENA: Svi zainteresovani eksperti treba da se registruju kao evaluatori na Portal Fonda za inovacije putem linka:

https://www.programifonda.me/ords/fond/r/118/login_desktop?session=9355191758482